

ΑΒΓΔΕΖΗΘΙΚΛΜΝΞ ΟΠΡΣΤΥΦΧΨΩ

- YUN101 YUNAN DİLİ GRAMERİ I
- Dr. Öğr. Üyesi Esra Yalazı
- eyalazi@ankara.edu.tr

YUNANCADA MEDYUM (ORTA) ÇATI:

Yunanca fiillerin etken, edilgen ve orta çatı (medyum) olmak üzere 3 çeşit çatısı vardır. Medyum çatının birden fazla işlevi bulunur. Öncelikle bu çatı için «öznenin kendi yaptığı eylemden kendisinin etkilenmesi durumu» diyebiliriz. Yani yaptığı eylem öznenin üzerine dönmektedir. Medyum çatının bu kullanımı, Türkçedeki dönüşlü fiillerin durumuna karşılık gelir. Örnek olarak Yunancadaki $\pi\acute{\alpha}\omega$ fiilini inceleyebiliriz.

YUNANCADA MEDYUM (ORTA) ÇATI:

Aktif çatıda birini, bir şeyi durdurmak, kesmek, son vermek anlamlarına gelen bu fiil (παύω), medyum çatıda (παύομαι) kendini durdurmak dolayısıyla durmak, vaz geçmek, sona ermek anlamlarına gelmekte ve **dönüslü** anlam kazanmaktadır. Aynı fiil (παύομαι) pasif (edilgen) çatıda kullanıldığında ise durdurulmak, son verilmek anlamlarına gelmektedir. Pasif çatıda cümledeki özne, eylemi gerçekleştiren ya da kendi yaptığı eylemden etkilenen konumunda değil eyleme maruz kalan kişi ya da şeydir. Pasifte verilen eylemi asıl gerçekleştiren kişi ya da şey $\acute{\upsilon}\pi\acute{o}$ +genitiv ile gösterilir.

YUNANCADA MEDYUM (ORTA) ÇATI:

Örnekler;

1. Οἱ σοφοὶ παύουσι(ν) τοὺς πολεμίους ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Bilgeler düşmanları durduruyorlar. (Aktif çatı)

2. Οἱ σοφοὶ παύονται ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Bilgeler agorada (kendileri) duruyorlar. (Medyum dönüşlü)

3. Οἱ σοφοὶ παύονται ὑπὸ τῶν πολεμίῳν ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Bilgeler düşmanlar tarafından agorada durduruluyorlar.

(Pasif çatı)

MEDYUM (ORTA) ÇATI FİİL ÇEKİMİ

Medyum Indicativ Praesens

παύομαι	duruyorum
παύη	duruyorsun
παύεται	duruyor
παύόμεθα	duruyoruz
παύεσθε	duruyorsunuz
παύονται	duruyorlar

Medyum Imperativ Praesens

παύε	dur
παύέσθω	dursun

παύεσθε	durun
παύέσθων	dursun(lar)

Medyum Infinitiv Praesens: παύεσθαι «durmak»

PASİF ÇATI FİİL ÇEKİMİ:

Yunancada pasif çatı ile medyum çatının ekleri praesens zamanda aynıdır, ancak anlamları farklıdır.

Passiv Indicativ Praesens

παύομαι	durduruluyorum
παύῃ	durduruluyorsun
παύεται	durduruluyor
παυόμεθα	durduruluyoruz
παύεσθε	durduruluyorsunuz
παύονται	durduruluyorlar

Passiv Imperativ Praesens

παύε	durdurul
παυέσθω	durdurulsun

παύεσθε	durdurulun
παυέσθων	durdurulsun(lar)

Passiv Infinitiv Praesens: παύεσθαι «durdurulmak»

MEDYUM (ORTA) ÇATININ DİĞER KULLANIMI

Medyum çatının dönüşlü anlamda kullanımında fiiller, ayrıca nesne almadıkları için bir çeşit geçissiz fiil durumundadırlar. Ancak tüm medyum fiiller dönüşlü değildir, bazıları geçişli anlamda kullanılabilir ve nesne alabilirler. Bu durumda medyum çatıdaki fiil, öznenin eylemi kendisi için yaptığı ya da yaptırdığı anlamına gelir. Medyum çatılı bir fiilin nesne alması durumunda, medyum çatılı fiilleri pasif şekilden daha kolay ayırt edebiliriz. Ayrıca fiilin aktif çatıdaki anlamı ile medyum çatı anlamı arasında fark olabilir.

MEDYUM (ORTA) ÇATI ÖRNEKLERİ

Örnekler:

λύω (act.): çözüyorum, dağıtıyorum

λύομαι (mdy.): serbest bırakıyorum, kurtarıyorum

λύομαι (pas.): çözülüyorum, dağıtılıyorum

-Ὁ στρατηγὸς λύει τὰ ὄπλα. Aktif çatı

Komutan silahları dağıtıyor (çözüyor).

-Τοὺς δούλους λύεται ὁ στρατηγός. Medyum çatı

Komutan köleleri kendisi için serbest bırakıyor/ çözdürtüyor.

-Τὰ ὄπλα λύεται ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ. Pasif çatı

Silahlar komutan tarafından dağıtılıyor.

MEDYUM (ORTA) ÇATININ DİĞER KULLANIMI

Medyum çatılı fiillerin başka bir kullanımı da deponent fiillerdir. Yunancada bazı fiillerin aktif çatıları yoktur ya da başka bir deyişle aktif çatıdaki kullanımlarını zaman içinde kaybetmişlerdir. Deponent fiiller sadece medyum çatıda kullanılırlar ancak anlam olarak aktiftirler. (Böyle fiillerden bazılarının pasif kullanımı vardır, ancak bazılarının pasif şekli de aktif anlamlıdır).

MEDYUM (ORTA) ÇATIDA DEPONENT FİİL ÖRNEKLERİ

μάχομαι: savaşıyorum

γίγνομαι: oluyorum, doğuyorum, meydana geliyorum

πορεύομαι: ilerliyorum, yürüyorum

βούλομαι: istiyorum

ἔπομαι: takip ediyorum, peşinden gidiyorum

ἔρχομαι: geliyorum, gidiyorum

ἀπέρχομαι: uzaklaşıyorum, ayrılıyorum

δέχομαι: kabul ediyorum